

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd Deus potentissimè perfectos ad bonum roboret. Cap. xxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

In vita.

In vita.
13.

quicquid calor inerat, assidua meditatio, & studium sacrae compunctionis attraxerat.] Dominicus inter missarum solemniam Christum eleuans, in altum tollitur, & ab igne, quo intus ardebat, corpus eius subuectum, veluti in ignem conuersum, terram deserens in caelum ferebatur. Franciscus ab illo seraph, qui sibi in monte apparuerat, mirabilem in mente, vt Bonauentura ait, recepit ardorem, & in carne non minus mirabilem admisit effigiem, vt iam non tam terrestri homo, quam caelestis nuncius, & imago crucifixi crederetur, de monteque descendens, quinque Saluatoris vulnera, & quinque ignis charitatis vitiones detulit, vt earum ostensione vniuersum mundum admiratione compleret. Demum Nicolaus Factor, huius sancti patris alumnus, quadam die ad orandum gelidum stagnum ingressus, ardore mentis primum corpus suum, deinde ardore corporis ita aquam gelidam calefecit, ac si ei vorrices essent ignis subiecti. Hae omnia rara sunt, sed alia in viris perfectis inuenio, sicut minus rara, ita non tam mirabilia, quae indicia sunt interni amoris, quo non solum Deum amant sed ardent, & vi inflammantur amoris. Verba enim illa potentia, & sine vilo nitore, sine vlla eloquentia prolata, quae audientes ad amorem virtutis accendunt, quid sunt nisi scintilla, ex interiori amoris igne resultantes, quae satis aperiunt, cor illud, vnde exeunt, non esse frigidum, sed charitatis igne succensum: iste est ignis, qui sanctorum corda vrit, interiora depascit, & corpus ipsum interdum purum, & agile ad omne opus virtutis efficit. Vnde sicut impij habent ignem suum, vt Gregorius annotauit, flammam scilicet desideriorum temporalium, quae mirum in modum cruciantur, ita sancti habent ignem suum, nempe ardorem amoris, & flammam desiderij caelestis, qua mirabili voluptate perfunduntur.

Greg. 14.
mor. c. 3.

At quonam instrumento sancti hunc in se ignem accendunt, & hunc mirabilem ardorem excusant? Certè non vno instrumento, sed multis: nempe diligentissima sui ipsorum abnegatione, virtutum omnium exercitatione, vitae puritate, sed praecipue assidua oratione, & iugi diuinarum rerum cõtemplatione. Oratione namque petit hunc ignem, & hanc flammam efflagitat, petit, & accipit, & secundum desiderij suum mentem, quae frigida ingressa est, non frigidam, sed calentem, & ardentem dimittit. Contemplatio verò illam immensam Dei pulchritudinem internis praesentat aspectibus, quam perfecti viri conspicientes (vt in hac vita mortali conceditur) siquidem puri sunt, & ad amandum expediti, non possunt non diligere, & eius desiderij inflammari. Hoc autem esse efficacissimum excitandi huius ignis instrumentum Dauid ipse testatur, dum ait: In meditatione mea exarscit ignis.] & Theodoretus egregie in hunc modum expressit. Is (& loquitur de amore erga Deum) eos alit, & rigat, & amicit, & dat pennas, & edocet volare, & efficit, vt caelum transcendant; & eum, qui amatur, quo ad eius fieri potest, ostendit, & visione contemplationis incendit desiderium, & excitat amatorium, & flammam accendit ardentiorem. Quomodo enim ij, qui amant corpora, & aspectu eorum, qui amantur, praebent amori materiam, & illud castrum reddunt vehementius: ita ij, qui accipiunt stimulos diuinae dilectionis, diuinam illam, & quae numquam inrerit, visionem apprehendentes pulchritudinem, efficiunt acutiores aculeos dilectionis, & quo magis frui desiderant, eò magis expellunt satietatē.] Et paulò post: Quomodo ignis quò plus accipit nutrimenti, eò maiorem accipit operationē, ea enim accessione materiae augetur, non obrunditur: ita in Deum dile-

Psal. 38.
Theodor.
oratione
de chari-
tate ad-
firmam
sanctor.

A tio accenditur diuinarum rerum cõtemplatione, & operationem hunc suscipit maiorem, & vehementiorem: & quò magis in rebus diuinis versatus quis fuerit, eò magis accendit flammam dilectionis.] Qui itaque frigidi sumus, & numquam hunc amoris ardorem, quem sancti, & perfecti sentiunt, meruimus experiri, ad illum accipiendum nos constanter praeparemus. Discedant à nobis imperfectiones, abeat vitia, quae nos à praesentia Dei increati ignis elongant. Mortificemus affectus, & passiones nostras, quae nos frigore, & humore replent, & velut ligna humida & indispõta ad charitatis ignem suscipiendum efficiunt. Clamemus, gemamus, fleamus, & postulemus, vt ignis descendat de caelo, qui non ad vindictam, sed ad misericordiam comburat nos, subijciamus sanctorum meditationum stipulas, & attentae cõtemplationis statu focum nostri cordis sufflemus, sic fiet, vt iste amoris ignis accedatur, ardor affectus excietur, & desiderij flamma consurgat. Hae quicquid in nobis prauum est, destruet quicquid foedum emundabit, quicquid abiectum eleuabit, & quicquid rigidum inflectet, vt sancto ardore emollii Christi figuram suscipiamus (qui exemplar est perfectionis) & post istud exiliu in eiusdem gloriam transformemur.

Quò Deus potentissime perfectos ad
bonum roboret.

CAPVT XXVII.

C **R**OPOSITVM simile Solis, & prouidentiae diuinae erga perfectos ad huc prosequamur, quod horum diuitias & felicitatem amplius patefaciet, & diuinae misericordiae affluentiam circa illos, qui se totos Deo consecrarunt, clarius & illustrius nostris obrutibus offeret. Sol non sola luce, & calore (vt supra dicere cepimus) inferiora corpora fouet, sed & abditissimo influxu eadem generat, conseruat, atque gubernat. Nam & ad viscera terrae, quibus nec lux eius, nec calor appropiat, aliqua ipsius virtus penetrat, quae aurum & argentum & alia metalla producat. Sic prouidentia Dei praeter lucem, qua perfectorum intellectus illuminat, & praeter charitatis ardorem, quo eorundem voluntates inflamat, alios immitit gratiae se quodammodo abscondentis, & quodammodo monstrantis, influxus, quibus eos mirifice inuat, & fortissime roborat, vt quod mente cognoscunt, & desiderij amplectuntur, opere quoque, & vita perficiant. Merito autem hos solis iustitiae influxus aut haec gratia supereffluentis auxilia, post lucem & calorem commemoramus quia, vt inquit Bernardus, cognitio, quae ad lumen, & deuotio, quae ad calorem pertinet, sunt veluti duo pedes, quibus innititur anima, vt bonum faciat, & malum vitet, & in sanctitate persistat. Quod dictu est, non quia illa duo, cognitio, & deuotio, ad bonum faciendum, & malum vitandum, & perseverandum sufficiant, sed quia illa bonam actionem praecedant. Non, in qua, sufficiunt, quoniam sicut aliud est, bonum luce nobis data cognoscere, & aliud, idem bonum deuotione, & proprietate voluntatis appetere, & aliud quod cognouimus, & concupiuius, actione prestare, ita aliud auxilium gratiae nobis datur, vt bonum sciamus, aliud, vt bonum appetamus, aliud verò, vt bonum opere, & vita praestemus. Quamuis ergo sit hoc auxilium gratiae sanctis, & perfectis datum, vt bonum cognitum & amatum faciant, quis sufficet explicare? Quis diuitias gratiae his beatis hominibus à Domino mutatas

Bern. ser.
83. in cat.

Matt. 25.

edict, quas mutuo accipiunt, ut illis negotientur, & quinque talenta perfectionis lucentur, & ad excelsa domicilia gloriae caelestis assurgant? Beati illi, qui non sicut impij recipiunt, & numquam mutuum, quod receperunt, persolunt, sed mandatum iustitiae consecretantes gratiam sibi à Domino mutuam, non sine magno fœnore retribuunt. Mutuabitur peccator, & non soluet, ait sanctus Dauid, iustus autem miseretur & tribuet. Ille mutuum gratiae recipit, sed nunquam soluit, quia numquam secundum praescriptum gratiae, qua vocatus, & inuitatus est, viuit: & ideo in seipsum crudelis existens, dum Deo creditori suo debitum negat, aeternam mortem sibi ipse consciscit. Hic verò scilicet iustus, & maximè qui perfectus est, soluit mutuum gratiae, quod accepit, quia auxiliis diuinis sibi praerogatis vita respondit. In seipsum perfectò misericors est, quia non tam ne mittatur in carcerem, quam ne in Dominum benefactorem suum ingratus existat, & ne charitati desit, non sine fœnore, id est, sine vitae sanctitate, quam gratia Dei operante, & cooperante sibi faciendam suscepit, talentum commendatum restituit. Vide nunc pauperem mysticum, inquit Ambrosius, id est simplicem, & timentem Dei nomen, audientem verbum de castitate, & soluentem: audientem de misericordia, & soluentem: audientem de placiditate, & non irascentem. Diuitem verò illum arrogantem, & superbum, audientem quidem, sed post se reiicientem sermones Dei, audientem de condemnatione luxuriae, & magis luxuriantem. Quibus manifestè docet malos mutuum non soluere, quia verbum Dei audiunt, & gratiam foribus suis assidentem aspiciunt, & illud praetereunt, istamque despiciunt: iustus verò mutuum restituere, quia mandata Dei non solum aure corporis, sed aure quoque mentis excipientes, complent, & gratiam Dei sibi assidentem in domo cordis introducunt. De illis ait Iob: Nōne auris verba diiudicat? quia bona, quae audiunt, in aure retinent, & nequaquam ad effectum venire, & ad opus exire permittunt. De istis verò: & fauces comedentis saporem? nam bona audita festinanter meditatione deglutunt, & in stomachum affectus transfundunt. Quem mysticum intellectum, & reproborum, electorumque discrimen sanctus pater Gregorius in hunc modum exponit. His verbis de electis ac reprobis aliquid videtur innuere: quia verba sapientiae, quae reprobi audiunt, electi non solum audiunt, sed etiam gustant, ut eis in corde sapiat, quod reprobis non mentibus, sed solummodo auribus sonat. Aliud namque est nominatum cibum audire solummodo, aliud verò etiam gustare. Electi itaque cibum sapientiae sic audiunt, ut degustent: quia hoc, quod audiunt, eis per amorem medullitus sapit. Reprobis verò scientia, usque ad cogitationem sonitus tenditur, ut quidem virtutes audiant, sed tamen corde frigido qualiter sapiant, ignorent. Si ergo iusti, sed praecipue perfecti verbum diuinitus datum custodiunt, & gratiam, ac adiutorium sibi concessum, amoris & operis brachiis amplectuntur, non mirum erit, si pro suae sollicitudinis mensura, qua primae gratiae, & prioribus auxiliis cooperantur, maiora & robustiora subsidia recipiant.

Faxit Deus, ut haec auxilia explicare sciamus, & quantis gradibus auxilia iustis imperfectis data superent, utrumque declaremus. Adiutoria imperfectorum, nobis eleemosynae vocanda videntur, quae Pater ille summus, diues in misericordia in illos distribuit, ut eleemosynis acceptis sustententur. Quam appellationem sanctus propheta non refugit, dum

A ait: Ego autem mendicus sum, & pauper, Dominus sollicitus est mei. Qui enim fateretur se esse mendicum, ab ea, qui sui sollicitus est, eleemosynam accipit, & panem cibarium pauperibus & mendicis praeparatum, non sine significatione gratitudinis recipit. Ille qui pauperum curam habet, suos pauperes fouet, & adiuvat, & illis necessaria, ne pereant, subministrat, & quod noxium esse potest, misericorditer refecat. Haec, inquam, facit eleemosynas dando, id est, auxilia gratiae communia, & ordinaria praebendo. At adiutoria, quae in sanctos, & perfectos conferuntur, amplissima dona vocanda sunt, quibus Dominus Rex potentissimus amicos, & familiares suos, non utrumque sustentat, sed ita sustentat, ut mirum in modum eos augeat, atque multiplicet. Audi haec dona ab ipsa Dei sapientia commemorata: Qui confidunt in illum, intelligent veritatem, & fideles in dilectione acquiescent illi, quoniam donum, & pax est electis Dei: Et, Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem, accepisti dona in hominibus. Et, Gratias Deo super inenarrabili dono eius. Et iterum; Quoniam felix est sterilis & incoquinata, quae nesciuit thorum in dilecto, habebit fructum in respectu animarum sanctarum: & spado, qui non operatus est per manus suas iniquitatem, nec cogitauit aduersus Deum nequissima, dabitur enim illi fidei donum electum, & fors in templo Dei acceptissima. Quae namque sunt ista dona, nisi maiora gratiae auxilia, quae communem ordinem superantia, tamquam ingentes Dei opes in suos amicos & aulicos collatae, eos diuites, & magnos efficiunt? Sicut enim Spiritus sanctus vocatur donum, quia est maximum, & praestantissimum, quod homini datur; ita quicquid vocatur donum, quamdam excellentiam secum praefert, si vim nominis inspiciamus, quoniam non ad sustentationem tantum spiritualis vitae, sed ad ornatum, & ad amplitudinem nobis confertur. Vel dic, quod donorum Dei quaedam sunt minora, quae bene viuendi gratiam praestant: quaedam maiora, quae non solum ad bonam vitam, sed etiam ad sanctitatem & perfectionem obtinendam sufficiunt, illa eleemosynas appellamus, quia in virtute mendicis erogantur, ista verò nomen donorum retinent; quoniam diuitibus, id est, perfectis, & virtute magnis conceduntur. Quare & Dauid misit dona de praeda, senioribus Iuda proximis suis, dicens: Accipite benedictionem de praeda hostium Domini. Et Assuerus principibus suis dona largitus est, iuxta magnificentiam principalem. Et Salomon dedit reginae Saba omnia quae voluit, & petiuit ab eo; exceptis his, quae vltro obulerat ei munere regio. Quia videlicet (ut historiarum mysteria detegamus) summus Imperator Christus, dum hostes suos in cruce deuicit, & Ecclesiam quasi spirituales Esther sibi in sponsam copulauit, & eam quasi reginam, de longinquo venientem, non iam in domum suam, sed in gremium sui amoris excepit, eisdem, ac filiis suis amplissima dona est dilargitus: eis nimirum, qui seniores sunt, non corporis aetate, sed sensu; qui proximi eius sunt, non substantiae situ, sed vita: qui principes sunt, non quia terra imperant, sed quia tamquam viri perfecti suis affectibus & desideriis dominantur. Hi sunt, qui decem minis acceptis, quae auxilia iustis data significant, mina vndecima, id est, adiutorio amplissimo cumulantur, quod signibus & vaeordibus denegatum est. Qui autem huic, Domini iustae dispositioni reluctatus fuerit, audiet ab eo: Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, & abundabit: ab eo autem qui non habet, id est, qui talentum otiosum habet, ac si non haberet, & quod habet, auferetur ab eo. Aqua omnino dispositio.

Psal. 39.

Psal. 36.

Amb. ad
Psal. 36.

Iob. 12.

Greg. IX.
mor. c. 4.

D

E

Sapient. 3.

Psal. 57.

2. Cor. 9.
Sapient. 3.

1. Reg. 30.

Ester. 2

3. Reg. 10

Luc. 19.

Bern. ser.
in Psal.
Qui habi-
tat.

Nam qui fidelis inuenitur in modico, vt ait Bernardus, iure constituetur super multa: sicut è contrario accipiendis indignus est, qui fuerit de acceptis ingratus. Accipiunt ergo omnes gratiam Dei: mali, vt cõuertantur, & redeant ad mentem: boni, vt crescant, & virtute proficiant: at perfecti amplissimam gratiam, & ditissima adiutoria suscipiunt, vt quæsitam sanctitatem teneant, & in dies ad maiorem perueniant.

[Sed qua alia similitudine magnitudinem horum auxiliorum, sanctis concessorum, exponemus? Certè auxilia iustis communibus data, similia sunt viribus ordinariis, quas ad pugnandum, & se defendendum, & hostem ferendum hominibus natura concessit. Qui his viribus fulti ambulant, iter faciunt, seipso à latronibus, & à feris tuentur, & interdum siue homines malos, seu bestias in se insurgentes arcent, interdum verò ab illis oppugnati vincuntur. Ita iusti imperfecti cõmunibus subsidiis gratiæ muniti, (quæ communia voco, nõ quia auxilia generalia sint, absit, sed quia communem mensuram gratiæ, quæ bonis dari solet, non excedunt) bonis operibus velut gressibus ambulant, in spiritali vita aliquantulum progrediuntur, & quia datis auxiliis non vtuntur, aliquando cadunt, quia verò illis vtuntur, se à tentationibus aduersarij custodiunt. Populus quidem Domini aduersus hostes suos incircumcisos pugnans, iam illos expugnabat, iam verò victus atque prostratus terga vertebar. Qui, imago est honorum, atque iustorum, nunc enim Dei adiutorio protecti, dæmones vincunt, nunc verò, quia dato sibi auxilio vti nolunt, aduersariorum pedibus proteruntur. At auxilia, sanctis ac perfectis concessa, similia sunt viribus eximii, ac infuetis, quibus Dominus aliquos duces sui populi roborauit, quorum quinque persequebantur centum alienos, & centum de illis decem milia. De his viribus dictum videtur apud Isaiam: Deus sempiternus Dominus, qui creauit terminos terræ, non deficiet, neque laborabit, neque est inuestigatio sapientiæ eius. Qui dat lassio virtutem, & his, qui non sunt fortitudinè, & robur multiplicat. Deficient pueri, & laborabunt, & iuuenes in infirmitate cadent. Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, affument pennas sicut aquilæ, current, & non laborabunt, ambulabunt & non deficient.] Ostendit ipse se sempiternum esse ac creatorem, qui nec deficit cum temporalia comprehendit; nec laborat, cum rebus creatis prouider, nec sapientia eius inuestigatiõni hominum, aut Angelorum se subiicit. Dat lassio, ei scilicet, qui vsque ad lassitudinè pro virtute laborat, operandi, & ad sanctitatem perueniendi virtutem, & infirmis animi fortitudinem, & corporis robur, vt nulla imbecillitate præpediti, in sui creatoris obsequium mirabilia perficiant. Pueri sensibus in labore deficiant, & iuuenes, qui nimium confidunt in virtute sua, & in multitudine diuitiarum suarum, præ imbecillitate cadent. Qui verò à propria miseria & infirmitate docti, spem suam in Domino collocant, à naturali fortitudine, quæ statim euanescit & deficit, ad spiritualem transferentur. Hac autem roborati affument pennas bene agendi, & fructuosè contèplandi, quibus à terrenis discedent, & in cælestia euolabunt. Accipient etiam speciosos pedes euangelizantium pacem, quibus sine labore (si opus fuerit) magnam orbis partem peragrabunt, & à cæpto cursu numquam desistent. His magnificis promissionibus perfecti animantur, vt in Deo confidant, & vitæ sanctitatem, quam semel aggressi sunt, numquam deserant. Eaque impleri postulat Paulus non sine ingenti sui cordis affectu: cum ita scribit: Huius rei

Isa. 40.

Ephes. 3.

A gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur, vt det vobis secundum diuitias gloriæ suæ, virtute corroborari per spiritum eius in interiori homine.] Sanctus enim spiritus est, qui tum seipso, tum maximis & auxiliis suis viros sanctos corroborat, vt supra communem modum omnem fastum arrogantia, & vniuersa vitia prosterant, & celsissimam rationem vitæ sectentur. Adolefcens ille rufus, & pulcher aspectu, decoraque facie, qui vnico iactu fundæ Gigantem deiecit,] suos à nota infamia, & cruciatu timoris eripuit, & copiosum hostium exercitum superauit, nõne id supernaturali fortitudine confirmatus præstitit? Ita perfecti, extraordinaria fortitudine cumulati, Gigantem arrogantia deiciunt, & omnem superbiam, omnem ambitionem, & desiderium honorum, ac dignitatum prosterunt. Dux etiam ille populi Israelitici, ab infantia Domino consecratus, super cuius caput nouacula nõ ascendit, & ab omni, quod inebriare potest, abstinuit,] nõne robore diuinitus dato suffultus, in mandibula asini, ac in maxilla puli asinarum occidit mille viros, & victoriam maximam reportauit? Sic profus sancti non communi, sed specialissima gratia circumdati, acies vitiorum extinguunt, & omnia, quæ animæ puritati contradicunt, in fugam conuertunt. Demum ille iuuenis secundum opinionem mundanorum infelix, qui à suis hostibus occisus interit, sed re vera felix, atque beatus, siquidem voluntati Domini se submittit, & regnum iure hæreditario sibi debitum, iuxta cælestem dispositionem (quod ad se pertinet) alteri tradidit, nõne supernaturali virtute animatus ad stationem Philistinorum ascendit, & vnus multitudinè hostium in fugam conuertit, & copiosum eorū numerum vita priuauit? Eodem modo homines virtute magni, maximis adiutoriis, eximiis subsidiis fulti sunt, vt quasi manibus pedibusque reptantes, montem perfectionis occupet, & aduersarios viam impedire molientes expugnet? Datur itaq; perfectis gratiæ auxilia maxima, subsidia copiosissima, virisque robustissima, vt vitia conficiant, affectus moderentur, virtutū arcem consequantur, & ad Dei familiaritatem intimam, & perfectum amorem assurgant. Quomodo enim timidi immanem hostem aggredere, imbecilles vincerent, mendici ditescerent, & natura sua hūmi repentes, in vitam cælestem ascenderent: nisi magna virtus gratiæ illis vires, & animos adderet, & ingens auxiliorum copia ad pugnandum, ad vincendum, & ad cælum perfectionis diripiendum adiuuaret?

E Adiutoria quidè omnibus iustis data, vocare possumus panem communem, quo quotidie, imò singulis momentis reficiuntur, ne deficiant in via, & ne vitam spiritualem derelinquāt: adiutoria verò perfectis prærogata vocamus panem miraculosum, quo pasti, & affati sati atque ad culmen montis, & ad fastigium sanctissimæ vitæ perueniant. Nam & Elias accepto de manu Angeli subcineritio pane, & aqua valse, ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus vsque ad montem Dei Horeb.] O cibus salubris! ò panis admirabilis! refectio planè miraculosa, quæ humanæ imbecillitatis lassitudinem depellebat, & tantam fortitudinem ministrabat! Huic similis est concessa sanctis gratia, in cuius fortitudine ambulant quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, imò omnibus diebus vitæ suæ, siue prosperitate luceant, siue aduersitate tenebrescant, quousque montem Horeb occupent, & ad vitam omni praua affectione desertam, &

1. Reg. 17.

Iudic. 5.

1. Reg. 14.

1. Reg. 19.

charitatis perfectione repletam ascendant. His auxiliis iam non incipiunt, quia excellerunt vitæ spiritualis pueritiam, sed virtute proficiunt, sed puritate crescunt, sed perfectione obtinentes in ea in dies, ad celsiorem gradum prouehuntur. Sicut enim plantæ, & arbores primum quidem vt pullulent, & incipiunt esse, calorem solis & virtutem cæli percipiunt, postea verò robustiori virtute iuuantur, vt debita magnitudinis habeant incrementum: ita perfectio in principio minoribus auxiliis rigatur, ne impetita tentationibus exarescat, deinde verò maioribus adiutoriis fouetur, vt in immensum augeatur, & crescat. Si ergo eadem est ratio arbusculæ, atque iustitiæ, non dubium, quin sicut illa minoribus cæli influxibus exoritur, & maioribus roboratur (quod ipse maior effectus perspicue indicat) ita & hæc minoribus gratiæ auxiliis incipit, & maioribus ac robustioribus adiutoriis vires perfectionis assumit: Apostoli namque simplici & submissa voce ad disciplinam Christi vocantur, dum illis dictum est: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum,] at non simplici voce sed sonitu vehementi, & ardenti igne ad huius disciplinæ perfectionem prouehuntur. Denique, & factus, inquit, est de cælo sonus tamquam aduentis spiritus vehementis, & repleuit totam domum, vbi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispersæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum. Idem omnino in aliis iustis cõmuniter reperiemus, quod scilicet minoribus gratiæ donis ad bonam vitam tracti sunt, at amplioribus, & insignioribus ad perfectionem vitæ bonæ perducti: Sicut enim (si rerum naturam spectes) facilius est vitam spirituales inchoare, quam eius perfectionem proficere, & ad sublimitatē peruenire (ideoque bona vita multorum est, perfectio autem paucissimorum) ita spiritualis vitæ facilius auxiliis gratiæ inchoanda suscipitur, maioribus tamen continuatur, & multo maioribus sanctitas, & perfectio, quæ eius est finis, retinetur.

Sancti ergo, eo ipso quod sancti sunt, maximis Dei auxiliis roborantur, tum vt sanctitatem adipiscantur, tum vt adeptam sanctitatem augeant, tum denique vt in ea perseuerent. Et prouidentia sol benignius eos aspicit, efficacius mouet, & copiosius illustrat, quos sapientiores efficit, sublimiores reddit, & secum arctioribus vinculis charitatis astringit. Nouit certe Dominus dies immaculorum,] quia eos singulari dilectione approbat, & hereditas eorum, quam ipse prouidentia singulari conseruat, in æternū erit.] Confirmat etiam iustos Dominus,] quia naturalem eorum leuitatem non leuibus, imò grauissimis beneficiis onerat, vt eos perfecte sibi addictos in sanctitate stabiliat. Hanc ob causam dicit quoque cæteris eorum suum adiutorem laudans: Confitebor tibi Domine, quoniam exaudisti me, & factus es mihi in salutem.] Petunt enim illi hanc salutem magnam, quam facit Dominus in Israel, in his scilicet, qui contemplantur Deum. Et audit Dominus petitiones cordis eorum, suscipit vota, implet desideria, & fit illis vera & perfecta salus, quam non solum damnatio non euertat, sed nec peccati infirmitas interceptat. Experiuntur denique, quia bonus est Dominus sperantibus in eum, animæ quieti illum.] Bonus, inquam, id est, benignus, qui in se sperantes non deserit, ab eum querentibus se non abscondit, sed dona maxima sua, imò & seipsum eisdem largitur, & profuse tribuit. Propter horum adiutorium, ac protectionem facit maximè illa magnalia, quæ Moyses in Deuteronomio commemorat. Hic enim populum Israeliticum corporeis oculis videns, sed perfectorum ordinem oculis spiritualibus cernens, hæc ait: Inuenit eum in

terra deserta, in loco horroris, & vastæ solitudinis.] Quid enim peccato indigentius? quid propria voluntate horribilius? quid effrenato appetitu miserius? sed in hac inculta & misera solitudine, vna virgine excepta, quemnam sanctorum inuenit? at non desepxit illum, neque vt morosus sacerdos, aut leuita præteritit, sed vt benignus Samaritanus, id est, vt custos misericordia plenus, circumduxit eum, & docuit, & custodiuit, quasi pupillam oculi sui. Circumduxit eum, qui ab exterioribus ad interiora, ne pereat, & ab interioribus ad exteriora, ne fragilis natura succumbat, iteratis vicibus ducit. Docet illum non solum communia, sed singularia quoque, & arcana legis suæ, vt ea opere compleat, & censilia præceptis adiciat. Custodit etiam virum perfectum, vt pupillam oculi sui, quam palpebræ, & cilia circumdant, ne puluisculum affectionis immoderate sustineat. Dominus verò nondum hac eximia protectione contentus, aliam non minore adiecit. Nam sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portauit in humeris suis.] O magna benignitas Creatoris, aquilæ se comparat, quæ & pullos, quos ex intrepido solis aspectu filios agnoscit, rostro, & alis percutiens ad volandum excitat: & ipsis volantibus superuolitat, vt ex eminentiori loco omnia circumspiciat, & si aliquid periculi superuenerit, statim ad subueniendum occurrat: quod si filios fatigatos aduertat, supponit se eis, quos super dorsum acceptos in nidulum suum vehit, vt à lassitudinis molestia custodiat. Ita dulcis Dominus, ac verus Pater sanctorum & perfectorum, eos, si paululum obdormiscant, abditissimis vocibus, & occultissimis sermonibus, qui solum in corde sonant, ad nouos profectus, & nouas amoris adinventiones prouocat: ipsosque operantes præcedit, comitatur, atque subsequitur, ne errent, neve labantur, & ne à cepto desistant: & seipso, qui summa veritas est, illos vndique velut scuto circumdat: quod si aliquid aduersi pariantur, statim adest, vt tristes consoletur, oppugnatos adiuuet, nutantes erigat, & fatigatos suæ potestatis humeris in alium attollat. Beatus es planè ò tu Israel, ò cæterus & congregatio sanctorum, quis similis tui popule, qui saluaris in Domino: scutum auxiliij tui, & gladius gloriæ tuæ: negabunt te inimici tui, & tu eorum colla calcabis.] Beatus inquam tu, qui fidelis inuenitus, in statum amicissimorum admitteris, & in dignitatē filiorum prouehis. Nullus similis tui, quia nullus paria auxilia suscipit, nec æqualia subsidia recipit, ac tu, qui potentissimè saluaris in Domino. Ipse est scutum auxiliij tui, quoniam Deus est, qui benedicit iustos, & scuto bonæ voluntatis suæ coronat eos.] Ipse gladius gloriæ tuæ, quo hostes tuos percutias, atque prosternas: vt possis dicere: In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis: Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus non saluabit me.] Negabunt te inimici tui, quia dæmones te aduersarij videntes odio prosequuntur, & facto agmine in te irruent, sed tu non clypeo protectus, aut galea, sed diuina misericordia circumdatus, eos videbis & vinces, & ipsorum colla calcabis. Qui ergo ista magna auxilia, quibus ad sanctitatem peruenitur, nobis nondum dari sentimus, feruidè & perseueranter postulemus ea, & auxiliis gratiæ nobis datis cooperemur. Qui enim fidelis est in minimo, vt ait Dominus, & in maiori fidelis est,] vt acceptis auxiliis minoribus maiora recipiat, & ex communi virtute ad perfectam & consummatam ascendat.

Luc. 10

Deu. 32.

Psal. 90.

Deu. 33.

Psal. 5.

Psal. 43.

Luc. 16.

Quod